

Sámi allaskuvla
Sámi University College

Sámi allaskuvla lea eamiálbmot ásahus mii seailluha ja ovddida sámegeála, kultuvrra ja servodateallíma. Njálmmálaš árbevierut, luondduvuoddaš máilmmepmárdus ja árbevirolaš dábit eaktudít mán vuonjalaš árbbi ja birgejumí. Díedalašvuotta ja árbevirolaš máhttu galget johttit giehtalaga boahttevaš buolvvaide.

OAHPPOPLÁNA

Álgoálbmotdiehtu

30 oahppočuoggá

Sámi allaskuvlla / Samisk høgskole dutkan- ja oahppostivrra jodiheaddji dohkkehan 12.01.2011 DOS 151/10 ášši vuodul. Hálddahushoavda dohkkehan ođastemiid 12.08.2011. Servodatdiedagoađi jodiheaddji dohkkehan rievdadusaid mearrádusnotáhtain 2.10.12 DOS ášši 99/11 vuodul.

1. Fága namma

Sámegillii: Álgoálbmotdiehtu

Dárogillii: Urfolksstudier

Engelasgillii: Indigenous studies

2. Oppalaš diedut oahppu birra

Fága/oahppoovttadaga koda	ALGDIE
Man dási oahppu	Ovttadat bachelordásis
Galle čuoggá	30 oahppočuoggá
Galle lohkanbaji	3 lohkanbaji badjel
Mo oahpahus lágiduvvo	Oahppu lágiduvvo oahppobáikkis Sámi Allaskuvllas. Interneahtta sáhtta geavahuvvot ea.ea. bagadallamii ja sisabuktimiidda.

3. Makkár oahppoprográmmain lea dát oassin

Oahppu dohkkehuvvo oassin bachelorgrádii.

4. Sisaváldingáibádusat.

Studeanta galgá deavdit dábalaš sisaváldingáibádusat alit oahpahussii. Sisabeassanvuodđu sáhtta leat oppalaš lohkanbalašvuolta dehe reálagelbalašvuolta. Sámegea gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Sámegea 1. dahje 2.giellan joatkkaskuvllas, Suomabealde logahagas eatnigielladutkkus dahje guhkes amasgielladutkkus ja Ruotabealde ges Modersmål A, B ja C. Sámegeagáibádusa sáhtta maid deavdit Sámegea lohkanbadjeoahpuin 30 oč dahje vástideddjiin, dahje ceavzit sámegea geahččaleami man Sámi allaskuvla lágida. Muđui čujuhuvvo universitehtaid ja allaskuvllaid oktasaš sisaváldinnjuolggadusaide.

Oahppu lágiduvvo golmma (3) oahppoovttadaga badjel. Álgoálbmogiid riektehistorjá 1, 10 oč. ja Álgoálbmogiid politihkalaš historjá 2, 10 oč. eaba leat vuodđun nubbi nuppi ovttadahkii. Ii leat gáibádus ahte ALGDIE 1 galgá čadahuvvon ovdal beassá čadahit ALGDIE 2. Dattege lea gáibádus ahte ALGDIE 1 ja ALGDIE 2 galget leat čadahuvvon ovdal beassá čadahit ALGDIE 3. Sisabeassangáibádus ALGDIE 1:ii ja ALGDIE 2:ii, lea obbalaš lohkanbalašvuolta dahje vástideaddji oahppu. Sisabeassangáibádus ALGDIE 3 lea ahte lea čadahit ALGDIE 1 ja ALGDIE 2.

5. Oahpahusgea

Oahpahus lágiduvvo sámegillii, muhto logaldallamat sáhttet leat eará Skandinávalaš gillii dehe engelasgillii.

6. Sisdoallu

Oahpu sisdoallu lea riikkaidgaskasaš olmmošvuoigatvuođaid ja álbmotrievtti ovdáneapmi álgoálbmotvuoigatvuođaid ektui, ja ieš guđetge stáhtaid responsa ja čuovvolahtán álgoálbmotvuoigatvuođaid iežaset siskkáldas rievttis.

Oahpu sisdoallu lea kolonialisma historjá veagalváldima rájes álgoálbmotlihkadusa ja álgoálbmogiid politihkalaš móraneami rádjái 20 čuohtejagis. Deaddu bidjo buohtastahttit kolonialisma čuožželeami ja soames álgoálbmotservodagaid vuosttaldeami. Oahpu oassin lea álgoálbmotlihkadusa čuožžileapmi báikkálaš, riikaviidosaš ja gaskariikkalaš dásis.

Oahpu sisdoallu lea olmmošvuoigatvuođaid mearkkašupmi otnáš máilmmis, olmmošvuoigatvuođaid, riektistáhta ja demokratiija gaskavuohta ja olmmošvuoigatvuođaid ja riidduid čuovdima gaskavuohta. Earenoamážit bidjo deaddu álgoálbmogiid politihkalaš oasseváldimii riikaviidosaš ja gaskariikkalaš dásis, ja álgoálbmotvuoigatvuođaid ja vuoigatvuođaid legitimeremii.

Oahppu oahpahuvo golbma (3) oahppaovttadaga badjel. Juohke oahppaovttadat vástida 10 oahppočuoggá. Juohke oahppaovttadagas lea sierrá eksámen, mas lea bustávvaárvosátni. Álgálbmotdieđu 3 oahppoovttadagat: Álgálbmogiid riektehistorjá (ALGDIE 1), 10 oč., Álgálbmogiid politihkalaš historjá (ALGDIE 2), 10 oč ja Álgálbmogat, riektestáhta ja Demokratiija (ALGDIE 3), 10 oč.

Fáddáčilgehusat čuvvot mielddusin.

7. Oahppanjoivssus - máhtolašvuohta

Oahpu vuodul gálga studeanta:

- Dovdat gaskariikkalaš soahpamušaid ja cealkámušaid mat gusket eamiálbmogiid vuoigatvuođaide, ja máhttit guorahallat daid duogášhistorjjá ja mo dat leat dulkojuvvon ja guđe muddui dat leat čađahuvvon muhtin stáhtain.
- Dovdat kolonialisma historjjá ja álgoálbmotservodagaid vuosttaldeami, ja máhttit guorahallat álgoálbmotlihkadusa čuožžileami ja dan mearkkašumi iešguđetge dásis.
- Dovdat demokratiija, riektistáhta ja olmmošvuoigatvuođaid gaskavuođaid, ja máhttit guorahallat hástalusaid vuodustit olmmoš- ja eamiálbmotvuoigatvuođaid.

8. Oahppanvuogit

Oahpus lea golbma oahppoovttadaga. Juohke oahppoovttadat lágiduvvo oasseáiggefálaldahkan, mas leat golbma (3) golmma beaivásaš čoagganeami. Juohke čoagganeamis leat 12 diimmu logaldallamat ja 6 diimmu seminára. Oktiibuot šaddet juohke golmma oahppoovttadagas 36 diimmu logaldallamat ja 18 diimmu seminárat.

9. Bargogáibádusat, eaktun beassat loahpalaš eksámenii

Bargogáibádusaide gullá leat aktiivvalaččat mielde logaldallamiin ja seminároahpahasas gos fállujuvvo bagadallan, árvoštallan ja čuovvolahttin.

10. Eksámen

Juohke modulas leat guokte (2) oasseeksámena mat gullet loahpalaš eksámenii. Ruovttueksámenis studeanta čállá 10 siidosaš čállosa ovtta (1) vahkus fáttas, mii mearriduvvo oahpaheaddjjoavkkus. Dasto čađahuvvo 3 diibmosaš čálalaš skuvlaeksámen. Goappaš oasseeksámeniin leat 50% deaddu árvosánis. Sihke ruovttueksámena ja skuvlaeksámena árvvoštallá sierra nammaduvvon eksámenkommišuvdna.

Dan golmma ovttaid ii bidjo oktasaš árvosátni.

Árvosátni eksámenis addojuvvo ECTS vuogádaga mielde, mas A lea buoremus árvosátni ja E lea vuolemus ceavzinárvosátni. F árvosátni mearkkaša ahte ii leat ceavzán.

11. Oahppočuoggáid dohkkeheapmi

Studeantta gii lea sullasaš fága lohkan ovdagihtii, sáhtta ocat fága ja oahppočuoggáid dohkkehuvvot dán fága sadjái. Lea Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra dahje sullasaš orgána mii dohkkeha dákkár sisaheivehemiid.

12. Lea go privatisttan vejolaš váldit dán fága

Studeanta ii sáhte privatistan váldit ALGDIE eksámena dehe modulaid oasseeksámeniid. Oahpu oahppanjoksosiid olaheapmi eaktuda studeantta oasálastima logaldallamiin ja semináraiguin.

13. Kvalitehtasihkkarastin

Čujuhuvvo SA kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodat/geatnegasvuodat studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Oahpu fágalaš kvalitehta mii guoská oahpahussii, oahppoplánaide, lohkanbadjeplánaide ja eksámenii, guorahallojuvvo Sámi Allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádaga mielde.

14. Lohkanmearri

Oppalaš lohkanmearri lea 1500 siiddu, mas studeanta ieš beassá válljet oktiibuot 300 siiddu čálalaš ruovttueksámeniid oktavuodas. Dát čuovvu mielddusin oktan fáddáčilgehusain. Oahpaheaddjjoavku rahkada sierra loahkamearrelistu, gos iešguđetlágan modula lohkanmearri boahtá ovdan.

MIELDDUS 1

FÁDDÁČILGEHUS JA LOHKANMEARRI

ÁLGDIE 1 Álgoálbmogiid riektehistorjá, 10 oč.

Oahppoovttadagas bidjo deaddu guorahallat ON vuogádaga, soahpamušaid ja cealkámuša, ja ILO vuogádaga ja soahpamušaid mat earenoamážit gusket álgoálbmogiidda. Sisdollui gullat oahppat riikkaidgaskasaš olmmošvuoigatvuođaid ja álbmotrievtti ovdáneami birra álgoálbmotvuoigatvuođaid ektui. Ohppui gullá maid oahpásmuvvat dasa mo ieš guđetge stáhtat leat responderen ja čuovvolahttán álgoálbmotvuoigatvuođaid iežaset siskkáldas rievttis.

Studeanta galgá oahppoovttadaga vuodul:

- Dovdat ON vuogádaga, soahpamušaid ja cealkámuša duogáža ja sisdoalu dain vuoigatvuođai guin mat gusket álgoálbmogiidda ja daid čuovvolahttimiid muhtin stáhtain.
- Dovdat ILO vuogádaga ja soahpamušaid duogáža ja vuoigatvuođaid sisdoalu mat gusket earenoamážit álgoálbmogiidda.
- Máhttit guorahallat hástalusaid mat gusket olmmošvuoigatvuođaid ja álbmotrievtti implementeremii.

Lohkanmearri:

Charters, Claire, and Rodolfo Stavenhagen (Eds.) . 2009. *Making the Declaration work: the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples*. Vol. No. 127, *IWGIA document*. Copenhagen: IWGIA. 380 siiddu

Loukacheva, Natalia (Ed.) 2010. *Polar law textbook*. Vol. 2010:538, *Tema Nord*. Kap. 7 – 11, København: Nordisk Ministerråd. 100 siiddu

Minde, Henry, Asbjørn Eide, and Mattias Åhrén. 2007. *The UN Declaration of Indigenous Peoples: what made it possible? : the work and process beyond the final adoption*. Vol. no. 4/2007, *Gáldu čála*. [Kautokeino]: Resource Centre for the Rights of Indigenous Peoples. 140 siiddu

Oktiibuot: 520 siiddu

Oasit dain guorahallamiin, mat gusket álbmotriekta, lea doarjja girjjalašvuohta:

Utredning fra finsk-norsk-samisk ekspertgruppe. 2005. *Nordisk samekonvensjon: utkast fra finsk-norsk-svensk-samisk ekspertgruppe : oppnevnt 13. november 2002, avgitt 26. oktober*

NOU 2001:34. *Samiske sedvaner og rettsoppfatninger: bakgrunnsmateriale for Samerettsutvalget : rapporter fra et forskningsprosjekt om samiske sedvaner og rettsoppfatninger, ledet av en styringsgruppe oppnevnt 15. mai 1996 : avgitt til Justis- og politidepartementet 31. mai 2000. Vol. NOU 2001:34, Norges offentlige utredninger. Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning.*

NOU 2008:5. *Retten til fiske i havet utenfor Finnmark: utredning fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon 30. juni 2006 : avgitt til Fiskeri- og kystdepartementet 18. februar 2008. Vol. NOU 2008:5, Norges offentlige utredninger. Oslo: Statens forvaltningstjeneste. Informasjonsforvaltning.*

NOU 2007:13 A. *Del 1-Innledning, Del 2-Gjeldende rett, Del 3-Utvalgets vurderinger og forslag, kapittel 12-15. Vol. B. A, Den nye sameretten: utredning fra Samerettsutvalget : utredning fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon 1. juni 2001 : avgitt til Justis- og politidepartementet 3. desember 2007. Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning.*

ALGDIE 2 Álgoálbmogiid politihkalaš historjá, 10 oč.

Oahppoovttadagas bidjo deaddu álgoálbmogiid politihkalaš historjái kolonialisma veahkaváldima rájes álgoálbmogiid politihkalaš morraneami rádjái 20 čuohtejagis. Oahpu oassi lea buohtastahttit kolonialisma čuožželeami ja álgoálbmogiid vuosttaldeami soames guovlluin. Earenoamáš deaddu biddjo máilmmiviidosas álgoálbmotlihkadusa čuožželeapmái ja dan váikkuhusat baikkalaš, riikaviidosas ja gaskariikkalaš dásis.

Studeanta galgá oahppoovttadaga vuodul:

- Dovdat álgoálbmogiid politihkalaš historjá
- Máhttit guorahallat osiid kolonialisma historjjás veagalváldima rájes álgoálbmogiid politihkalaš morraneame rádjai 20 čuohtejagis ja buohtastahttit kolonialisma historjá álgoálbmogiid vuosttaldemiin muhtin guovlluin máilmmis.
- Máhttit guorahallat máilmmiviidosas álgoálbmotlihkadusa čuožželeami ja dan mearkkašumi sihke baikkalaš, riikaviidosas ja gaskariikkalaš dásis.

Lohkanmearri:

Kymlicka, Will. 2007. *Multicultural odysseys: navigating the new international politics of*

diversity. Kap. 1 – 5, ja 7. Oxford: Oxford University Press. 170

Niezen, Ronald. 2003. *The origins of indigenism: human rights and the politics of identity*. Kap. 1, 2 ja 6. Berkeley: University of California Press. 70 siiddu

Todorov, Tzvetan. 1992. *The conquest of America: the question of the other*. 1. Ja 3 oassi. New York: Harper & Row. 120 siiddu

Oktiibuot: 360 siiddu

ALGDIE 3 Álgoálbmogat, riektestáhta ja demokratiija, 10 oč.

Oahppoovttadaga sisdoallu lea gaskariikkalaš olmmošvuoigatvuođaid ja álbmotrievtti politihkalaš mearkkašupmi demokrátalaš riektestáhtain. Oahpu deaddu biddjojuvvo guorahallat olmmoš- ja álbmotvuoigatvuođaid ja demokratiija gaskavuođa, ja earenoamážit álgoálbmotvuoigatvuođaid legitimerema ja sajáiduhttima demokrátalaš stivrenvuogádagaid siskkobealde.

Studeanta galgá oahppoovttadaga vuođu:

- Dovdat guovddaš doahpágiid guorahallat politihkalaš oasseváldima ja mánggadásat jodiheami.
- Dovdat ja máhttit guorahallat olmmošvuoigatvuođaid, demokratiija ja riektistáhta gaskavuođaid.
- Máhttit guorahallat hástalusaid ja ságastallamiid álgoálbmotvuoigatvuođaid sajáiduhttima ja legitimerema birra.

Lohkanmearri:

Kymlicka, Will: *Multicultural Citizenship. A Liberal Theory of Minority Rights*. Oxford: Clarendon Press, 1995 (239 p)

Kymlicka, Will: “Theorizing Indigenous Rights”, Will Kymlicka: *Politics in the Vernacular: Nationalism, Multiculturalism and Citizenship*. Oxford: Oxford University Press, 2001 (pp. 120-132) (13 p)

Habermas, Jürgen: “Remarks on Legitimation through Human Rights”, Jürgen Habermas: *The Postnational Constellation*. Cambridge: Polity Press, 2001 (pp. 113-129) (18 p)

Habermas, Jürgen: “Three Normative Models of Democracy”, Jürgen Habermas: *The Inclusion of the Other*. Cambridge: Polity Press, 1999 (pp.239-252) (14 p)

Habermas, Jürgen: “On the Internal Relation between the Rule of Law and Democracy”,
Jürgen Habermas: *The Inclusion of the Other*. Cambridge: Polity Press, 1999 (pp.253-
264) (12 p)

Taylor, Charles: “A World Consensus on Human Rights?”, *Dissent*, summer, 1996 (pp.15-21)
(7 s)

Oktiibuot: 311 siiddu